

בזמן שישנתם...

טיפול שיניים בהרדמה מלאה הפכו בעשור האחרון למגמה מובילה ברפואת השיניים בעולם, כיוון שהם פותרים שתי בעיות מרכזיות: פחד וזמן. אבל לפני שנשכבים על מיטת הטיפולים ועוצמים עיניים, כדאי לבדוק מי מטפל בכם ואיפה - כדי שתוכלו לוודא שאתם בידיים הכי טובות

מומחים ובמרכז רפואי שערוך להתמודד עם סיבוכים אפשריים. בדיוק כפי שאם הייתם צריכים לעבור ניתוח לב או כלי דם הייתם רוצים לעבור אותו אצל קרדיולוג מומחה ובבית חולים גדול. "טיפול שיניים בהרדמה מלאה נחוצים למגוון רחב של אנשים", מספרת לנו ד"ר גלית כהן,

באי-הנוחות, בלשון המעטה, שנלווית לטיפול שיניים ארוכים ומסובכים. ועם זאת, המחשבה השנייה הייתה: זה לא מסוכן? אחרי הכול, הרדמה מלאה... התשובה הקצרה - לא. והתשובה הארוכה? כמו כל פרוצדורה רפואית, כדאי לעשות אותה אצל

הפעם הראשונה ששמעתי על טיפולי שיניים בהרדמה מלאה הייתה מפי חברה שעברה לפני שנים רבות לארצות הברית. היא סיפרה לי שנאלצה לעבור פרוצדורה דנטלית שבוכה וארוכה, ושאלם עושים אותה רק בהרדמה מלאה. המחשבה הראשונה שלי הייתה: נפלא! נזכרתי

בזמן שישנתם...

ד"ר דוד פרנקל: "תפקידו של המרדים למעשה לתת שקט נפשי לרופא השיניים בלבד, ללא הפרעות. המרדים אחראי למתפרא במשך הטיפול כולו, לתפקוד הלב, הנשימה וכו' - הכול בידיים שלו"

מומחית לרפואת הפה. "ראשית, יש ילדים קטנים שאי-אפשר לקבל את שיתוף הפעולה שלהם; ישנם מתרפאים שאינם משתפים פעולה בשל הפרעות התנהגותיות, קוגניטיביות או מוטוריות; יש מטופלים הטובלים מרפלקס הקאה מוגבר; ויש גם כאלה שאלרגיים לחומרי הרדמה מקומית. אחת הסיבות השכיחות ביותר לפנייה לטיפול שיניים בהרדמה מלאה היא חרדה דנטלית חריפה 6%-9% מהאוכלוסייה בעולם המערבי חוששת כל כך מטיפול שיניים עד שהיא דוחה אותם עוד ועוד ומגיעה אך ורק לטיפול חירום. הדחייה וההזנחה מרעות את מצב השיניים, ולכן היקף הטיפול שהם נדרשים לו רחב ומצריך מספר רב של פגישות. והקבוצה האחרונה היא אנשים שפשוט אינם מצליחים להכניס את טיפולי השיניים ללו"ז העמוס שלהם."

ומי ראשי לבצע טיפולי שיניים בהרדמה מלאה?
 "טיפול שיניים בהרדמה כללית הם התחום היחיד ברפואת שיניים שמשרד הבריאות הציב בו דרישת רישוי ספציפי - אך בקרב הציבור יש בלבול בנושא הרישוי. זאת היות ויש שני מסלולי הכשרה שונים לחלוטין שבאמצעותם אפשר לקבל את הרישוי: התמחות והכשרה בקורסים. ההתמחות היא מסלול ארוך ומורכב ביותר. במסלול זה רופאי השיניים, שכבר קיבלו את התואר רופא השיניים, ממשיכים ל-3-5 שנים של התמחות, שבמהלכן הם עוברים הכשרה מקיפה במחלקת הרדמה ומבצעים יותר מ-100 ניתוחים בהרדמה כללית ובטשטוש כחלק מתוכנית ההתמחות (התמחות ברפואת הפה, כירורגית פה ולסת וילדים). המתמחים עובדים 3-5 שנים במשרה מלאה בבתי החולים, במחלקות שהם מתמחים בהן, וכך הם צוברים ניסיון מעשי רב. כדי לקבל את רישיון המומחה צריך לעבור בחינות התמחות שונות של

המועצה המדעית. "המסלול השני הוא מסלול קצר של הכשרה בקורסים פרטיים וייעודיים לטיפול שיניים בהרדמה כללית. קורסים אלו כוללים על 10 מקרים בלבד, שבסופן רופא השיניים הכללי, שאינו מומחה, משתתף כעוזר מנתח ב-5 טיפולים ומבצע 5 טיפולים בהרדמה כמנתח ראשי. בסיום מסלול הכשרה זה הרופאים עוברים בחינה עיונית המקנה להם אישור להיות רופא שמרשה לעשות טיפולים בהרדמה. "אני מיעצת למטופלים שזקוקים לניתוח בהרדמה או בטשטוש לבדוק את מידת ההכשרה והניסיון של הרופא המטפל והתאמתה לצורך הטיפול".

להרדים זה רק חלק מהעבודה ואיך מתבצע הטיפול בהרדמה? ספרי לי קצת על ההליך.

"בזמן העבודה יש שני מרכיבים - טיפול השיניים עצמו וההרדמה. ולהרדים את המתפרא זה רק חלק מהעבודה, כפי שהסביר לי ד"ר דוד פרנקל, רופא מרדים ואחראי חדר ניתוח והתאוששות בעתידים מדיקל סנטר. "המרדים אחראי למתפרא במשך הטיפול כולו, לתפקוד הלב, הנשימה וכו' - הכול בידיים שלו". ד"ר פרנקל אמר שהוא לא רוצה להישמע דרמטי מדי, אבל לי אין בעיה כזאת ולכן אני כותב בלב שלם - המרדים אחראי לחייו של המתפרא במהלך הטיפול. נקודה.

"תפקידו של המרדים למעשה לתת שקט נפשי לרופא השיניים להתמקד בטיפול הדנטלי בלבד, ללא הפרעות", ממשיך ד"ר פרנקל. **וההרדמה לא מסוכנת?** "הרדמה כללית היום בהחלט בטוחה, ולכן אנחנו

שני מסלולים לרישיון לטיפול בהרדמה מלאה:	
קורס ייעודי	מסלול התמחות
30 שעות של הרצאות עיוניות	3-5 שנות הכשרה
תצפית על 10 טיפולים, השתתפות כעוזר מנתח ב-5 טיפולים וביצוע 5 טיפולים	יותר מ-100 ניתוחים בהרדמה כללית ובטשטוש
עוברים בחינה עיונית	עוברים בחינות התמחות שונות של המועצה המדעית

יכולים להציע אותה גם בטיפול שיניים, ולא רק בניתוחים. המכשור ויכולות הניטור היום מתוחכמים מאוד, וגם התרופות החדשות מאפשרות הרדמה ארוכה יותר - אך גם להתעורר ממנה במהירות. משמעות הדבר היא שההתאוששות מטיפול של 6 שעות לא שונה מהתאוששות מטיפול של שעה אחת, והמטופל יכול להתעורר מהר ולהגיע הביתה בנוחות ולהמשיך בשגרה. גם ההכנה לטיפול - שהיא חלק חשוב בפני עצמו - קלה היום הרבה יותר מבעבר. כל החידושים האלה משמעותם הרדמה בטוחה מאוד, שאפשר להציע גם בטיפול שיניים."

ובכל זאת, אותי חינכו לקוות לטוב ביותר - ולהתכונן לגרוע ביותר. ומה אם יקרה סיבוך כלשהו? "יש הבדל גדול ברף הבטיחות בין מרפאת שיניים רגילה ובין מרכז כירורגי גדול. לפי החוק בשניהם אפשר לבצע טיפולי שיניים בהרדמה - אבל במרכז כירורגי יש כמה חדרי ניתוח, ציוד רחב ומגוון הרבה יותר וגם צוות שלם ומערכת

"רופא מומחה מבצע התמחות של 3-5 שנים לאחר קבלת התואר ברפואת שיניים, שבמהלך הוא מבצע יותר מ-100 ניתוחים ועובר בחינות התמחות שונות של המועצה המדעית לרפואת שיניים"

ד"ר גלית כהן

ד"ר גלית כהן: "אחת הסיבות השכיחות ביותר לפנייה לטיפול שיניים בהרדמה מלאה היא חרדה דנטלית חריפה - 6%-9% מהאוכלוסייה בעולם המערבי חוששת כל כך מטיפול שיניים עד שהיא דוחה אותם עוד ועוד ומגיעה אך ורק לטיפול חירום"

שלמה, ולכן כך אנחנו עובדים במרפאות מדרגות. אם עובדים במרכז רפואי, ולא במרפאה בודדת, המערכת ערוכה לטיפול שונים, ולא רק לטיפול הספציפי שאתה מתכוון אליו. כל הפתעה שלא תהיה - אפשר להתמודד איתה בתוך אותו מרכז מבחינת הציוד והצוות. זה גב של מרכז רפואי גדול. אז נכון שברוב המחלטים של המקרים הטיפול שמתכננים עובר חלק וללא הפתעות, אבל אם יש בעיות אתה ערוך להתמודד איתן. זה רף בטיחות אחר.

"וגם אם הכול עובד כמתוכנן - כאמור, זה מה שקורה ברוב המקרים - יש לתת את הדעת להתאוששות. כל מתפרא שעובר טיפול בהרדמה מלאה צריך להתעורר ממנה בחדר התאוששות, ובמרכז רפואי יש לך מערך שלם של התאוששות."

איך רופא אחד שעושה הכול ספרי לי באמת קצת על הצוות.

"אני אישית לא מאמינה ברופא יודע-כול. רפואת

בזמן שישנתם...

ד"ר איתן ויינשטיין

**"בניגוד לעבודה במרפאה
בודדת, במרכז רפואי
המערכת ערוכה לטיפולים
שונים, וכל הפתעה שלא
תהיה - אפשר להתמודד
איתה בתוך אותו מרכז
מבחינת הציוד והצוות. זה גב
של מרכז רפואי גדול"**

לסיים אותו בפעם אחת או שאתם נאלצים לעשות זאת בגלל בעיה בריאותית כזו או אחרת - לפני שאתם נשכבים על מיטת הטיפולים נסו לחשוב מי הייתם רוצים לטפל בכם בזמן שאתם ישנים ואיפה הייתם רוצים לעבור את הטיפול. במרפאה בודדת או במרכז גדול? על ידי רופא "יודע-כול" או על ידי רופא שעבר התמחות של 3-5 שנים לאחר קבלת התואר ברפואת שיניים? כי הרדמה מלאה היא פרוצדורה בטוחה מאוד בזכות הטכנולוגיה של היום, אבל עדיין זה לא אומר שהיא חפה לחלוטין מסיכונים. וכדאי תמיד להיות מוכנים. ●

medart

מאז 1991
הבוצת מרפאות שיניים פרטיות

**מרפאות בתל אביב, במבשרת ציון,
בגני תקווה ובירושלים**

**1599-50-1599
www.medart.co.il**

יש את האנדודונט, בשביל בעיות חניכיים יש את הפירודונט וכו'. ופעמים רבות זה המצב - מטופל בא לטיפול ארוך ומסובך הכולל כמה היבטים דנטליים, והוא יטפל במהלכו על ידי רופאים מומחים שונים."

לפתוח את הפה 5 שעות

וזו אכן אחת הסיבות המרכזיות כיום לטיפולי שיניים בהרדמה מלאה - כי טיפולים רבים הם מסובכים וארוכים. "שיקום הפה הוא פרוצדורה שאורכת כ-5 שעות ואף יותר", אומר ד"ר פרנקל. "פשוט קשה לפתוח את הפה זמן רב כל כך. ההרדמה מקלה על שני הצדדים - גם על הרופא המטפל וגם על המטופל. אין צורך שהמתרפא יעצור לשטוף את הפה, לומר לו לירוק וכו', כפי שקורה בטיפולי שיניים רגילים. נפתחת האפשרות לנתח נטו - מה שמוביל לכך שזמני הטיפולים השונים מתקצרים. אפשר גם לעשות בטיפול אחד מה שלולא ההרדמה היה דורש פגישות רבות."

לפי ד"ר איתן ויינשטיין, המורשה לביצוע טיפולי שיניים בהרדמה כללית, בטיפול אחד בהרדמה כללית אפשר לעבור את כל טיפולי השיניים הנחוצים, בין שמדובר בטיפולים קלים כמו ניקוי אבנית, סתימות, עקירות, טיפולי שורש, כתרים וגשרים זמניים ומידות לכתרים הקבועים ובין שמדובר בטיפולים נרחבים יותר כמו השתלת הרמות סינוס וניתוחי חניכיים. הוא מוסיף: "מטרת ההרדמה היא למעשה לבצע בפעם אחת את הטיפול העיקרי, להקל על המתרפא, היות שהוא לא מרגיש דבר במהלך הטיפול. מגיעים אלינו מטופלים שצריכים שיקום פה מלא הכולל עקירות רבות, טיפולי שורש, שתלים וניתוחי חניכיים - ותוך כמה שעות הם מסיימים את רוב הטיפול".

זה לא משנה אם אתם עוברים טיפול שיניים בהרדמה מלאה כי הוא ארוך ומורכב ואתם מעדיפים

**"נכון שברוב המוחלט של
המקרים הטיפול שמתכננים
עובר חלק וללא הפתעות,
אבל אם יש בעיות - במרכז
רפואי גדול אתה ערוך
להתמודד איתן. זה רף
בטיחות אחר"**

שיניים היא תחום מגוון כמו הרפואה הכללית, וגם הוא נחלק להתמחויות רבות: מומחים למחלות חניכיים (פירודונטיה), לכירורגיית פה ולסת, מומחים ברפואת הפה ומומחים בשיקום הפה, מומחים לטיפולי שורש (אנדודונטיה), לאורתודונטיה (יישור שיניים), מומחים ברפואת שיניים לילדים ולנוער (פדודונטיה), לרפואת שיניים קהילתית ולפתולוגיה אוראלית. בתחום הרפואה מומחה הוא תואר מובנה ומוגדר, ולא הצהרה על ידע אישי או על ניסיון. אם ראתי פעם פרסום על 'רופא שיניים מומחה לשתלים', דע לך שזו הצגת מומחיות שגויה והטעיית הציבור, משום שאין כלל התמחות כזו.

"בגלל השוני הגדול בהתמחויות, אין אצלנו במרפאות מדארט רופא "יודע-כול". במקום זאת, הצוות מכיל רופאי שיניים ומומחים ברפואת שיניים בנושאים רבים, וסגל מומחים עובד בשיתוף פעולה מלא כדי לבנות לכל מתרפא ומתרפא תכנית טיפולים בהתאמה לפי הצרכים האישיים שלו.

"היאני מאמין" הזה בא לידי ביטוי גם בטיפולים בהרדמה מלאה: אין רופא אחד שעושה את כל הטיפולים בהרדמה, אלא צוות של רופאים שמומחים כל אחד בתחומו. אם יש צורך בשתלים הם ייעשו על ידי כירורג, אם יש צורך בטיפול שורש

